

Ziemia Radomska

ODDZIAŁY: Opoczno, ul. Piotrkowska Nr. 26A, telefon Nr. 28
Wierzbnik, ul. Starachowicka Nr. 42
Ostrowiec, ul. Focha Nr. 12
Skarżysko, ul. Staszica Nr. 12.

GODZINY PRZYJĘĆ:
REDAKCJI od godziny 12-ej do 14-ej
ADMINISTRACJI od godziny 9-ej do 14-ej i od 17-19
RADOM, ul. PIŁSUDSKIEGO Nr. 12, telefon Nr. 23-65 i 23-66.

WIELKI SUKCES RADOMIANEK NA VIII CENTRALNYCH KOBIECYCH ZAWODACH W WARSZAWIE

W czasie od 17 do 20 marca b. r. odbyły się w Warszawie pod wysokim protektoratem Pana Marszałka Polski VIII Centralne Kobięce Zawody Strzeleckie, z broni małokalibrowej, długiej i krótkiej (z pistoletów).

Zawody te są przeprowadzone w 3 grupach: I grupę stanowią zawodniczki z oznaką strzelecką klasy I szej i wyborową, II — zawodniczki z oznaką strzelecką II kl., oraz III — juniorki z oznaką strzelecką I i II klasy.

Jest to doroczna rewja najlepszych strzelczyń z całej Polski.

Uroczystego rozdania nagród dokonała Pani Prezydentowa Marja Mościcka. Wiel-

ce się dziwiła, gdy przy rozdawaniu radomianki sznurem stanęły po swą zdobycz. Aż wreszcie zartobliwie zapytała czy nie znajdzie się też jakaś warszawianka nagrodzona. Owszem, była, ale tylko jedna i to niemal na końcu. Tak się Radom zaprezentował p. Prezydentowej.

Już w latach ubiegłych uczennice Państwowego Gimnazjum Żeńskiego triumfowały na tych zawodach, szczególnie zaś w roku zeszłym ilość zdobytych nagród i mistrzostw była bardzo okazała.

W ostatnich zawodach brały udział następujące zespoły szkolne.

Gimnazjum Państwowego — Bukowska Zofja, Nowachowicz Alina, No-

wachowicz Anna, Sakowicz Izabella, Sawicka Wacława, Piwowar Janina.

Gimnazjum P. Marji Gajll — Czaplinska Izabella, Fanti Sabina, Grajner Jadwiga, Kazula Helena, Majewska Bogumiła, Sołtycka Anna.

Seminarjum Nauczycielskiego — Adamczyk Janina, Bassal Kazimiera, Etarkowska Wanda, Hofman Irena, Kosla Helena, Paciorek Eugenja; oraz zespół **Związku Strzeleckiego Fabryki Broni** — w składzie: Czarnecka Marja, Kaczorowska Marja, Pokorska Marja, Ramanowska Zofja, Szymańska Bronisława.

Pierwsze 2 zespoły strzelały w grupie junierek, pozostałe w grupie drugiej.

Ze względu na brak krytej strzelnicy w Radomiu i długotrwałe mrozy, przygotowanie naszej reprezentacji było utrudnione, to też nie wszystkie zespoły mogły wziąć udział w przeznaczonych dla nich konkurencjach.

Jedynie tylko Państwowe Gimnazjum Żeńskie nie opuściło żadnego ze swych strzelań.

Tydzień Związku Zachodniego w Radomiu

Niedawno pisaliśmy o Idee Polskiego Związku Zachodniego, która ma na celu kultywowanie polskości na zachodnich rubieżach Rzplitej, stoi na straży całości granic Polski, bacznie okiem spoglądając na Jej dobro.

Trwający obecnie okres, w którym cała Polska szczególnie wnikliwie musi zastanowić się nad zadaniami PZZ winien być na terenie Radomia poświęcony propagandzie tych pięknych haseł, które są wypisane na sztandarze Związku Zachodniego.

Konieczność istnienia takiej placówki społecznej w Radomiu jest ponad wszelką miarą niewątpliwą. Niechże więc tydzień propagandy Polskiego Związku Zachodniego przyczyni się do tego, by szeregi niedawno założonej placówki powiększyły się wydatnie.

W powodzi trosk życia codziennego, małych i dużych zgrzytów nie powinniśmy zapominać o wielkich celach, które dobro całej Rzplitej mają na względzie.

Zespół tego gimnazjum w czterech strzelaniach grupowych zdobył wszystkie nagrody pierwsze i cztery tytuły mistrzowskie, a w strzelaniu z pistoletu dowolnego pierwszą i drugą nagrodę. W czterech strzelaniach jednostkowych osiągnięte przez ten zespół wyniki są również imponujące, a zwycięstwo zupełne. Tylko w jednej konkurencji przed te dzielne Radomianki wysunęła się Warszawianka, zabierając pierwszą nagrodę i jeden tytuł mistrzowski.

Pozostałe trzy mistrzostwa przeszły w ręce uczennic Państwowego Gimnazjum w Radomiu. Należy tu podkreślić, że prawie wszystkie dalsze nagrody, do 6 włącznie, zdobyły te młode zawodniczki i tylko w kilku wypadkach rywalkom z innych ośrodków, udało się rozerwać dzielną szóstkę.

Wykaz zdobytych nagród przez zespół Państwowego Gimnazjum Żeńskiego w Radomiu:

a) zespołowo: 1) nagroda Komendanta Gł. Policji Państwowej, 2) nagroda Prezydenta m. st. Warszawy, 3) nagroda Dyrektora Państwowego Urzędu W. F. i P. W. (przechoźnia), 4) nagroda Ministra Poczt i Telegrafów,

b) jednostkowo: 1) nagroda prezesa Zarządu Głównego Polskiego Kolegium Sędziów Strzelecko Łuczniczych (p. Bukowska Zofja), 2) Firmy Fragnet (p. Nowachowicz Anna), 3) Kuratora Warszawskiego Okr. Szkolnego (p. Sakowicz Izabella)

Podkreślamy, że jedna z najlepszych w tym zespole p. Nowachowicz Anna była najmłodszą wiekiem uczestniczką zawodów (liczy 15 lat).

Zespół Gimnazjum P. Marji Gajll, brał udział w 2 strzelaniach zespołowych, zdobywając zaszczytne III miejsce, a jednostkowo zdobył honorowe miejsca.

Zespół Związku Strzeleckiego F. Broni strzelał tylko w jednej konkurencji, zdobywając jednostkowo I nagrodę (p. Kaczorowska Marja) i II (p. Romanowska Zofja), oraz jeszcze dwa honorowe miejsca.

Zespołowo w tej konkurencji, wg. nieoficjalnej klasyfikacji strzelczynie te zdobyły bardzo ładnym wynikiem pierwsze miejsce w drugiej grupie, a czwarte miejsce w grupie pierwszej.

Dla większości naszych reprezentantek był to pierwszy występ na takich zawodach, tylko dwie w zespole Państwow. Gimnazjum strzelały już na Zawodach Centralnych.

Wyniki zaimponowały rywalkom, zyskały wielkie uznanie Władz P.W. i Komisji Zawodów, oraz wzbudziły podziw Pani Prezydentowej.

Możemy i musimy być dumni z tego sukcesu.

Nie pozostaje nam nic innego, jak złożyć na tem miejscu najserdeczniejsze gratulacje triumfatorom, a wszystkim naszym strzelczynom życzymy, bynie ustały w pracy i nadal świeciły przykładem tym, dla których strzelectwo powinno być nie tylko rozrywką sportową, ale w razie potrzeby atutem decydującym o życiu jednostki, zwycięstwie i egzystencji Państwa.

Po uchwaleniu nowej Konstytucji

Prezydium Zjazdu Okręgowego Związku Kaniowczyków i Żeligowczyków i Polskich Sił Zbrojnych na Wschodzie, który odbywał się właśnie w dniu 24 marca rb, w Radomiu, z okazji uchwalenia Konstytucji wysłało następujące depesze:

Do P. Prezydenta Rzplitej

„Prezydent Rzeczypospolitej Warszawa Zamek. Uczestnicy Walnego Zjazdu Związku Kaniowczyków i Żeligowczyków i Polskich Formacji Wojskowych na Wschodzie Okręgu Radomskiego, doceniając wiekopomne znaczenie uchwalonej w dniu dzisiejszym konstytucji przesyłając Ci Najdostojniejszy Panie Prezydencie hołd i przyrzeczenie że wyteżą wszelkie swe siły ażeby zasady uchwalonej nowej Konstytucji wcielić czynem w życie“.

Do P. Marszałka Piłsudskiego

„Pierwszy Marszałek Polski Józef Piłsudski Warszawa Belweder. Uczestnicy Walnego Zjazdu Związku Kaniowczyków i Żeligowczyków i Polskich Formacji Wojskowych na Wschodzie Okręgu Radomskiego, przesyłają Ci Panie Marszałku słowa żołnierskiego oddania i gotowości. Doceniając wiekopomne znaczenie uchwalonej w dniu dzisiejszym

nowej Konstytucji będącej wyrazem Twoich myśli i woli przyrzekamy, że dążyć będziemy wszelkimi siłami, aby zasady te były należycie zrealizowane w życiu“.

Do P. Marszałka Sejmu

„Marszałek Sejmu Światłowski Warszawa Sejm. Uczestnicy Walnego Zjazdu Związku Kaniowczyków i Żeligowczyków i Polskich Formacji Wojskowych na Wschodzie Okręgu Radomskiego w historycznym dniu uchwalenia nowej Konstytucji przesyłają Ci Paie pułkowniku serdeczne słowa podziękowania za Twój trud i pracę, dzięki którym uchwalenie samej Konstytucji stało się faktem dokonanym.“

Do P. płk. Sławka

„Prezes BBWR płk. Walery Sławek Warszawa Matejki 3. Uczestnicy Walnego Zjazdu Związku Kaniowczyków i Żeligowczyków i Polskich Formacji Wojskowych na Wschodzie Okręgu Radomskiego w historycznym dniu uchwalenia nowej Konstytucji przesyłają Ci Paie pułkownikowi serdeczne słowa podziękowania za Twój trud i pracę, dzięki którym uchwalenie samej Konstytucji stało się faktem dokonanym.“

Depesze podpisali pp. s. s. Bolesław Sikorski, ppłk. s. s. Stanisław Lubiński, mjr. s. s. dr. Wacław Wójcik, mjr. s. s. Wiktor Oleszczuk, Stanisław Łuniewski“.

Radom manifestuje spowodu uchwalenia Konstytucji

Wiść o uchwaleniu nowej Konstytucji wywołała w całym kraju objawy spontanicznej radości.

W Radomiu na placu 3 Maja po nabożeństwie o godz. 12 poczęły się zgromadzać organizacje mundurowe, stowarzyszenia społeczne BBWR, młodzież, oddziały PW, liczne tłumy publiczności orkiestry wypełniając o godzinie 12.30 plac.

O tej godzinie zabrzmiał głos syren fabrycznych.

Do zgromadzonych przemówił p. prof. Michał Małuja, w swem pięknym w formie i treści przemówieniu oświetlając

Wielkość uchwalonej Konstytucji.

Skolei wszyscy w gigantycznym pochodzie przemaszzerowali na Rynek pod pomnik Czynu Legionów, gdzie nastąpiło rozwiązanie pochodu, poprzedzone piękną mową wygłoszoną przez p. Jerzego Gombrowicza.

Całe miasto na ten dzień przybrało odświętny wygląd.

Na wszystkich domach powiewały flagi o barwach narodowych. Na ulicach tłoczyły się grupy obywateli śpiewających w celu wzięcia udziału w uroczystościach. W wielu punktach miasta

odbywały się koncerty orkiestr.

Na mieście stały komitet obchodów umieścił odezwy nawołujące do udziału w manifestacjach.

Na wieść o uchwaleniu Konstytucji rady gminne powiatów będzińskiego, częstochowskiego, kieleckiego, radomskiego i stopnickiego podjęły inicjatywę celem wyniesienia uchwał rad gminnych nadających obywatelstwo honorowe Wodzowi Narodu Polskiego, I-szemu Marszałkowi Polski Józefowi Piłsudskiemu.

HULSTKAMP

KONIAKI
WÓDKI
LIKIERY

Jak zwalczać choroby zawodowe skóry!

Według statystyk niemieckich i angielskich znaczna część wszystkich chorób skóry posiada tło zawodowe, t. zn. występują one pod wpływem czynników szkodliwych, związanych z pracą zawodową człowieka. Występują w rozmaitej postaci i w różnych zawodach. Do najczęstszych należą oparzenia, wywołane czynnikami cieplnymi, świetlnymi i środkami chemicznymi, na drugim miejscu występują choroby zakaźne skóry, dalej nowotwory i t. zw. choroby uczuleniowe skóry.

Choroby te spotyka się we wszystkich grupach zawodowych. I tak np. u hutników bardzo częste są oparzenia płynem szkłem lub metalem, bardzo uporczywe i trudno się gojące. U rzeźników, rąkaczy, kuźnierzy, szrotkarzy, występuje węglik skóry, powodujący prawie zawsze śmierć; u robotników kanałowych i szmaliarzy ropne zakażenia skóry; u kominarzy, tkaczy, szewców — rak, wywołany działaniem drażniącym sadzy, dziegciu i aniliny, obok stałych urazów mechanicznych; u weterynarzy i służby folwarcznej — nosaczyna i t. zw. grzybice skóry; u malarzy i lakierników — wyprysk skórny i t. d.

Choroby zawodowe skóry są bardzo uporczywe, a leczenie ich, po rozpoznaniu, musi się rozpocząć od usunięcia człowieka z pod działania czynników

szkodliwych. W przeciwnym wypadku leczenie jest bezskuteczne, a lekarz bezsilny. Choroba ciągnie się całymi latami, naraża na olbrzymie koszty, oraz pozbawia człowieka pracy.

Ażeby skutecznie zwalczać choroby zawodowe skóry, należy utworzyć, zdaniem dr. Mierzeckiego, ośrodki lecznicze, prowadzone przez lekarzy, dobrze zaznajomionych z tą niezmiernie ważną dziedziną chorób. Jeden taki ośrodek istnieje w Warszawie — powinny one powstać przy wszystkich większych ubezpieczalniach, co zaoszczędziłoby wiele kosztów, spowodowanych nieracjonalnym leczeniem chorób zawodowych skóry.

Równoległe do tego należy zapoczątkować akcję zapobiegawczą na terenie tych warsztatów pracy, w których występują choroby zawodowe skóry. Często proste i tanie środki ochronne zabezpieczają robotników przed chorobą. I tak np. noszenie sztylp azbestowych przez hutników zapobiega oparzeniom, które występują głównie na przedudziu, noszenie rękawic chroni ręce przed substancjami żrącymi, czystość, naitryski po pracy i zmiana odzienia — chroni przed zakażeniem i substancjami, drażniącymi skórę.

Zapobieganie chorobom zawodowym skóry jest w Polsce zadaniem pilnym i, jak dotąd, nierozwiązaniem.

Chinka w domu swego pana...

Emancypacja kobiet w Chinach posuwa się dziwnie powolnym krokiem. Wprawdzie kobiety przyswoiły sobie fryzurę garsonki, jak również zaprzestały, deformować sobie stopy i noszą dziś wygodne pantofle, a zamożniejsze — pantofle na modę amerykańską i strój europejski, wprawdzie reformatorzy podnieśli granicę wieku zamążpójścia z lat 13 do 16-tu, co zresztą nie jest słuszne, gdyż szybkie dojrzewanie i rozwój fizyczny Chinki, szybkie przekwitanie urody, a w końcu niebezpieczeństwo grożące jej we własnym domu ze strony mężczyzny członków rodziny, staje się niejednokrotnie przyczyną deprawacji młodej dziewczyny, lecz życie duchowe i rodzinne pozostało bez zmian.

I tak Chinczyki odnoszą się do swych kobiet bez najmniejszego szacunku. Mężczyzna jest panem i głową domu, zaś kobieta w upośledzeniu swoim znizona jest do roli służącej i niewolnicy. Obowiązkiem jej jest rodzić dzieci, wychowywać je, pozatem we wszystkim ulegać brutalnemu mężowi i starać się mu przypodobać.

Zdrada ze strony kobiety jest surowo karana. Mężowi przysługuje wymiar sprawiedliwości, aż do wyroku śmierci włącznie. Zachodzą też wypadki, gdzie zdradzony mąż rozkazuje żonie popełnić samobójstwo.

W takim wypadku uległa i posłuszna żona Chinka spełnia życzenie swego pana bez wahania. Rzuci się do studni o ile w pobliżu niema rzeki, albo truje się. Do tego celu używa przeważnie Chinka, ekstraktu lub soku z trującego owocu zw. „czogen“.

Najciekawszą jednak dziedziną obserwacji europejskiej jest zupełnie zbagatelizowana instytucja małżeńska, składająca się z dwóch, trzech kobiet i jednego męża; mąż znudzony jedną żoną sprowadza pod wspólny dach coraz to młodsze oblubienice.

Zdarza się, choć bardzo rzadko, że żona nie mogąc znieść upokorzenia popełnia samobójstwo, ku zadowoleniu mężczyzny. Zazwyczaj jednak żona godzi się z losem, rezygnuje z walki o palmę pierwszeństwa i stara się tylko o utrzymanie swego stanowiska matki.

Najczęściej jednak kobiety mieszka-

jące pod jednym dachem, cieszące się z nim wspólnie parą tuzinów dzieci, są w największej harmonii i zgodzie i sprzymierzają się nawet aby wspólnie uzyskać od pana domu pieniądze na stroje i klejnoty. To też rodziny chińskie są niezwykle liczne. W zamożniejszych domach zdarza się często, że ka „miła“ rodzinka liczy 30 — 40 osób.

W ostatnich czasach obyczaj praktykowany jest tylko wśród masowych, ze względu na przysposobienie gospodarce rolnej sił roboczych.

Sfery mieszczańskie zadawałają jedną współtowarzyszką poprostu z konieczności, ze względów oszczędności, gdyż kryzys światowy nie omiada Chin.

Na luksus posiadania kilku żon zwalają sobie w dalszym ciągu ludność zamożni i wysoko urodzeni.

Wśród ludu chińskiego panuje zwyczaj, że kobieta w okresie ciąży uważa na jest za stworzenie nieczyste, podobne od którego należy stronić i nie przebywać musi w oddzielnej, na cel przeznaczonej alkowie, czy też sypialni, a dostęp do niej ma tylko znachorka, która się cieszy zupełnym zaufaniem klientki.

Mydło i woda prawie dla niej istnieje i poprostu czuje wstręt do wszystkich utensyliów. O ile przy narodzeniu dziecka umrze (przenosi się „Hehany“ — zaświata), znachorka ponosi za to żadnej odpowiedzialności i stoi poza kręgiem wszelkich powonzeń. Natomiast jest to kara opatrzności za popełnione grzechy przez matkę w życiu... poprzednim.

Po urodzeniu dziecka matka i mowle przechodzą w pierwszych dniach specjalną kurację, która polega na kąpielach i odkadzaniu pacjenta celem wypędzenia złego ducha.

Podczas dziesięciodniowym cają wszelkie kąpiele i dziecko nie styka się z wodą, natomiast używa je różnymi olejkami.

Podziwiać należy, że w tak niebezpiecznych warunkach tyle istot ludzkich chodzi obronną ręką.

Nowiny radjowe

Ceny aparatów radjowych dla szkół

W związku z akcją radiofonizacji szkół Związek Nauczycielstwa Polskiego ułatwia szkołom nabycie popularnego dwulampowego odbiornika radjowego, dostosowanego do słuchania audycji w salach szkolnych. Aparaty te sprzedaje Związek na 10 rat miesięcznych po cenie kosztów produkcji. Również Związek Nauczycielstwa Polskiego pokrywa koszt przesyłki pocztowej tych aparatów z Warszawy na miejsce przeznaczenia. Ceny aparatów są następujące: a) aparat dwulampowy (dla miejscowości, pozbawionych sieci elektrycznej) — zł. 104, b) ten sam aparat wraz z kompletem materiału instalacyjnego — zł. 109, c) ten sam aparat wraz z kompletem materiału instalacyjnego, suchą baterją żarzenia 4,5 volt oraz suchą baterją anodową 120 v. — zł. 131, d) aparat dwulampowy (dla miejscowości

posiadających sieć elektryczną na prąd zmienny) — zł. 137, e) ten sam aparat wraz z materiałem instalacyjnym — zł. 142.

Po wszystkie informacje w związku z ratelną sprzedażą aparatów radjowych dla szkół zwracać się należy do Zarządu Głównego Związku Nauczycielstwa Polskiego, Warszawa, Wybrzeże Kościuszkowskie.

Mechaniczna fabryka torebek papierowych i mucholapek

Antoni Kulczycki i S-ka

Sp. z o. o.

Radom, Traugutta Nr. 55
telefon Nr. 26-45

poleca się

W. P. Odbiorcom

1451

Wpłacajcie prenumeratę

RESTAURACJA - CUKIERNIA „CRISTAL”

Codziennie koncerty. Śniadania od 60 gr. Lokal czynny od godz. 7.30 rano. Obiady z 3-chem daniami — 1 zł. 50 gr. Barowe dania po 50 gr. Kolacje a la carte. Wyborowe wódki — gatunkowe nalewki — koniaki krajowe i zagraniczne — likiery w najlepszym wyborze — wina. Grzeczna i szybka usługa. Cukiernia pod kierunkiem długoletniego cukiernika „Loursa“ w Warszawie J. Sadałowicza 2 razy dziennie świeży wypiek ciastek.
Tanie — wykwintnie — smacznie. 1257-30

PRZY ZAKŁADZIE MASARSKIM

A. GORCZYCKIEGO — RADOM, —
ul. Focha Nr 7

otwarty został

Dział sprzedaży mięsa wołowego, cielęcego i wieprzowego.

Poleca na święta:

Znane ze swej dobroci szynki i inne wyroby masarskie po cenach kryzysowych. 1346

Budujmy Szkoły Polskie zagranicą

NA SEZON WIOSENNY I LETNI

wytworne okrycia damskie,
ubiorzy męskie, uczniowskie,
i dziecinne w olbrzymim
wyborze na raty i za gotówkę

POLECA

J. Senator

RADOM
Żeromskiego 20

w podwórzu
tel. 1506, 1507.

Prenumerata: miesięczna zł. 3. — Konto czekowe P. K. O. Warszawa 60.650 — Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.
CENA OGŁOSZEN: Za wiersz milimetrowy na 1 stronie przed tekstem 80 gr., w tekście na II, III i IV str. 60 gr., na IV str. i dalsze w tekście 60 gr., za tekstem 40 gr. Nekrologi za wiersz 0 gr. Komunikaty, ogłoszenia tekstowe 1 zł. za wiersz redakcyjny. Ogłoszenia drobne 20 gr. wyraz, dla poszukujących pracy 10 gr. Ogłoszenia zagraniczne o 50% drożej. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu i miejsca ogłoszeń.